

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.410.017.05.2016
P/16/025

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/16/025 – Cyfryzacja szkół

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi

Kontroler

Krzysztof Serwa, specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr LLO/71/2016 z dnia 24.05.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1)

Jednostka kontrolowana

Szkoła Podstawowa nr 110 im. Partyzantów Ziemi Łódzkiej, ul. Zamknięta 3, 93-329 Łódź 1,

Kierownik jednostki kontrolowanej

Ruciński Sławomir, Dyrektor

(dowód: akta kontroli str. 2-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Realizując działalność edukacyjną, Szkoła wykorzystywała technologie informacyjno-komunikacyjne (dalej: TIK). Placówka została prawidłowo przygotowana organizacyjnie do stosowania tych technologii. Pracownia komputerowa posiadała odpowiednią liczbę stanowisk do samodzielnej pracy ucznia przy komputerze, a także wyposażenie informatyczne do nauczania przedmiotów nieinformatycznych, zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego². Nauczyciele stwarzali uczniom warunki do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania, wykorzystywania informacji z różnych źródeł, z zastosowaniem TIK na zajęciach z różnych przedmiotów.

W latach szkolnych 2015/2016 oraz 2016/2017 Szkoła nie wykorzystywała w nauczaniu podręczników elektronicznych. Pedagodzy przedmiotów nieinformatycznych w znacznym stopniu stosowali TIK w nauczaniu. W okresie II półrocza roku szkolnego 2015/2016 przeciętnie w tygodniu realizowano 24 godziny zajęć lekcyjnych z zastosowaniem takich technologii co znacznie przekracza minimum wyznaczone dla placówki w Programie „Cyfrowa Szkoła” (9 godzin).

Szkoła nie dysponowała komputerowymi programami edukacyjnymi dedykowanymi do nauczania poszczególnych przedmiotów nieinformatycznych, ale nauczyciele wykorzystywali w tym celu oprogramowanie w postaci e-booków udostępnione bezpłatnie przez wydawców podręczników tradycyjnych lub dostępne online oraz inne pomoce multimedialne do kształcenia ogólnego dostępne w bibliotece szkolnej na płytach CD.

¹ Zwana dalej Szkołą.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz.977 ze zm.).

Szkoła - zgodnie z przepisem art. 4a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³ - wprowadziła środki zabezpieczające uczniów przed dostępem w internecie do treści mogących stanowić zagrożenie ich prawidłowego rozwoju, w tym systematycznie aktualizowała oprogramowanie zabezpieczające dostęp do treści szkodliwych. Szkolna sieć komputerowa posiadała oprogramowanie, które posiadało funkcję do wprowadzania selektywnego dostępu do stron internetowych.

Szkoła posiadała własną stronę internetową, zawierającą podstawowe informacje dla rodziców o organizacji nauczania i bieżącej działalności placówki. Stanowiła dla nauczycieli i uczniów narzędzie wsparcia procesu edukacyjnego, np. poprzez zamieszczenie linków platform i portali edukacyjnych, powiązanie z własnymi szkolnymi zasobami edukacyjnymi. Ponadto Szkoła zapewniała rodzicom/uczniom kontakt z nauczycielami drogą elektroniczną poprzez sieci współpracy szkół i nauczycieli.

W Szkole, obok dziennika tradycyjnego, wprowadzono dziennik elektroniczny, funkcjonujący w systemie Librus Synergia, dostarczonym w formie usługi przez Librus Sp. z o.o. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła nieprawidłowości w funkcjonowaniu tego rozwiązania, spowodowane przyjęciem niekorzystnych dla Szkoły rozwiązań w umowie z dostawcą usługi. Dotyczy to w szczególności zaakceptowania w umowie:

- możliwości świadczenia przez usługodawcę dla rodziców uczniów płatnej usługi informowania o nowych wpisach w dzienniku (tzw. SMSInfo), co jest niezgodne z zasadą bezpłatności informacji dla rodziców o przebiegu procesu nauczania ich dziecka, określonej w art. 5g ustawy o systemie oświaty;
- uzależnienia utworzenia konta w serwisie internetowym dziennika elektronicznego od bezwarunkowej akceptacji ustalonego przez usługodawcę regulaminu serwisu, co wyklucza z dostępu do dziennika tych rodziców i uczniów, którzy nie akceptują przyjętych w regulaminie rozwiązań;
- możliwości przetwarzania przez usługodawcę danych osobowych zawartych w dzienniku elektronicznym do celów wykraczających poza funkcję prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania (np. do celów przesyłania w serwisie informacji o charakterze handlowym).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Szkoła Podstawowa nr 110 w Łodzi jest publiczną szkołą podstawową dla dzieci i młodzieży. Placówka realizuje jednoroczny cykl przygotowania do podjęcia nauki w formie oddziału obowiązkowego przygotowania przedszkolnego oraz sześcioletni cykl kształcenia podstawowego w ramach I i II etapu edukacyjnego - zgodnie z podstawą programową dla wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego. Szkoła przystąpiła do programu „Edukacja z internetem TP - Neostrada TP”. Celem tego Programu jest umożliwienie szkołom korzystania ze stałego dostępu do szybkiego nielimitowanego dostępu do internetu w technologii ADSL (neostrada). Dzięki sieci internet, dzieci i młodzież mają stały dostęp do informacji, książek i artykułów o charakterze edukacyjnym, a nauczyciele mogą w szerszym zakresie wykorzystywać multimedialne materiały w nauczaniu różnych przedmiotów.

Szkoła uczestniczyła również w realizowanym w roku szkolnym 2012/2013 „Rządowym programie rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych – „Cyfrowa szkoła”.

Według stanu na dzień 30 września 2016 r., do funkcjonujących w placówce 17 oddziałów (o liczebności od 18 do 25 dzieci) uczęszczało 380 uczniów.

(dowód: akta kontroli str.3-5)

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 ze zm., zwanej dalej „ustawą o systemie oświaty”.

1.1. Przygotowanie Szkoły do stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu.

1.1.1. Warunki do realizacji w Szkole zajęć z przedmiotów informatycznych.

Przeprowadzone oględziny wykazały, że Szkoła wyposażona była w następujący sprzęt komputerowy oraz miejsca dostępne do internetu:

- sale lekcyjne: 40 przeznaczonych dla uczniów komputerów (w tym 8 szt. stacjonarnych i 32 szt. przenośnych) z dostępem do internetu, zlokalizowanych w pracowni informatycznej (z możliwością wykorzystania sprzętu mobilnego w innych salach lekcyjnych), projektory multimedialne (10 szt.), ekrany projekcyjne (3 szt.), wizualizer (1 szt.), tablice interaktywne (7 szt.) oraz urządzenia wielofunkcyjne (5 szt.); ponadto Szkoła wyposażona była w 12 komputerów przenośnych z dostępem do internetu, z których korzystali wyłącznie nauczyciele,
- biblioteka: komputer stacjonarny z dostępem do internetu, z którego mogli korzystać zarówno uczniowie, jak i nauczyciele,
- gabinet pedagoga: komputer stacjonarny z dostępem do internetu, z możliwością korzystania jedynie przez nauczycieli,
- gabinet dyrektora: komputer przenośny z dostępem do internetu.

Szkoła wyposażona była również w dwie szafy metalowe stanowiące przechowalnię sprzętu mobilnego. Na korytarzach usytuowanych było 6 punktów dostępowych do internetu bezprzewodowego (Wi-Fi). W pracowni informatycznej zlokalizowano jednostkę centralną WLAN, pozwalającą na rozprowadzanie sygnału bezprzewodowego. Nie posiadała natomiast monitorów interaktywnych.

Kontrola wykazała, że dane o wyposażeniu Szkoły w sprzęt komputerowy, ujęte w lokalnej bazie nowego systemu informacji oświatowej (SIO), były prawidłowe, tj. zgodne z wynikami oględzin oraz z ewidencją księgową środków trwałych.

(dowód: akta kontroli str. 6-30)

Na podstawie tygodniowego rozkładu zajęć obowiązującego w dniach 12-17 września 2016 r. stwierdzono, że Szkoła zapewniła uczniom prowadzenie wszystkich zajęć z przedmiotu „zajęcia komputerowe” w pracowni informatycznej. Pracownia ta wyposażona była w 13 stanowisk komputerowych umożliwiających prowadzenie zajęć. Z uwagi na liczebność oddziałów klas IV-VI wynoszącą od 18 do 23 uczniów, każdy oddział został podzielony na dwie grupy. Tym samym zachowano dopuszczalną liczebność grup zajęciowych, określoną przepisem § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁴.

Wskaźnik liczby uczniów przypadających na jeden komputer z dostępem do internetu (dostępny dla uczniów) wynosił dla Szkoły 9,3⁵.

(dowód: akta kontroli str. 33-34)

1.1.2. Wyposażenie Szkoły w sprzęt do stosowania technologii cyfrowej w nauczaniu przedmiotów nieinformatycznych.

Szkoła posiadała mobilny sprzęt komputerowy, obejmujący komputery przenośne (32 uczniowskie, 12 nauczycielskie), rzutniki i wizualizer, które można dowolnie łączyć w zestawy. Komputery przenośne ładowane były na bieżąco w wyznaczonych do ich przechowywania szafach. Na terenie całej Szkoły zapewniono bezprzewodowy dostęp do internetu. Przygotowanie zestawu do wykorzystania w poszczególnych salach odbywało się przed zajęciami, podczas przerw między lekcjami. Za „gotowość do użytku” zestawu odpowiedzialny był

⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 204 ze zm.

⁵ 41 komputerów dostępnych dla 380 uczniów.

nauczyciel, który zdawał sprzęt po wcześniejszym upewnieniu się co do jego sprawności. W przypadku wystąpienia problemów technicznych, nauczyciel zobowiązany był zgłosić zaistniały fakt do kierownika gospodarczego. Zasady zarządzania mobilnym sprzętem komputerowym i jego udostępniania na potrzeby nauczycieli zostały określone we współpracy z Radą Pedagogiczną.

Przedmioty ogólnokształcące nauczane w Szkole, w stosunku do których w podstawie programowej zawarto zalecenia posiadania odpowiedniego wyposażenia informatycznego lub stosowania TIK w nauczaniu, to:

- a) w edukacji wczesnoszkolnej - I etap edukacyjny (klasy I-III) – zajęcia komputerowe,
- b) w II etapie edukacyjnym (klasy IV-VI) – zajęcia komputerowe, muzyka, język angielski, przyroda.

Na podstawie tygodniowego rozkładu zajęć w roku szkolnym 2016/2017 ustalono, że zajęcia te prowadzone były w nw. salach wyposażonych w łącze internetowe:

- nr 107 (pracownia komputerowa) - zajęcia komputerowe,
- nr 9 - język angielski,
- nr 102 – muzyka,
- nr 10, 101, 108 – przyroda,
- nr 207, 208 – edukacja wczesnoszkolna.

Salę o numerach: 10, 101, 102, 107, 108, 207 i 208 były wyposażone w tablice interaktywne i projektory multimedialne, które zamontowane były na stałe. Nauczyciele wykorzystujący TIK w nauczaniu korzystali z komputerów przenośnych składowanych w tzw. przechowalni sprzętu mobilnego (w gabinecie Wicedyrektora). Biblioteka szkolna była wyposażona w pomoce multimedialne do kształcenia ogólnego, w tym: programy do nauki matematyki, gramatyki i ortografii, języków obcych, historii, muzyki, przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 36-38, 172-175)

1.1.3. Wyposażenie Szkoły w oprogramowanie informatyczne wspierające nauczycieli w nauczaniu przedmiotów nieinformatycznych.

Zgodnie z ewidencją księgową wartości niematerialnych i prawnych, Szkoła nie posiadała licencji na oprogramowanie edukacyjne do wspierania nauczania przedmiotów, dla których w podstawie programowej kształcenia ogólnego zalecono stosowanie TIK w nauczaniu. Na przenośnych komputerach nauczycielskich zainstalowane było oprogramowanie w postaci e-booków (udostępnione bezpłatnie przez wydawców podręczników tradycyjnych) lub dostępne online. Nauczyciele dysponowali podręcznikami w formie e-booków do następujących przedmiotów: edukacja wczesnoszkolna, historia, plastyka, muzyka, matematyka, technika, przyroda oraz informatyka. Ponadto w bibliotece szkolnej dostępne były inne pomoce multimedialne do kształcenia ogólnego wykorzystywane przez nauczycieli (w formie płyt CD).

(dowód: akta kontroli str. 10-25)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że placówka posiada 29 programów edukacyjnych wspierających nauczycieli oraz uczniów, które zakupione były ze środków zgromadzonych przez Radę Rodziców oraz подарowane przez sponsorów. Przedmiotowe programy znajdowały się w bibliotece szkolnej i wpisane były do ewidencji ilościowej. Liczba programów była wystarczająca. Ponadto nauczyciele korzystali z programów dostępnych online. Nie dokonywano zakupów programów licencjonowanych z uwagi na fakt, że nauczyciele nie zgłaszali takich potrzeb. Dodatkowo, środki budżetowe będące w dyspozycji Szkoły były ograniczone i wymagały rozsądnego nimi gospodarowania.

(dowód: akta kontroli str. 36-40)

1.1.4. Sprawność i funkcjonalność wyposażenia informatycznego Szkoły.

W drodze oględzin dokonano czynności uruchomienia wybranych komputerów i współpracujących z nimi urządzeń w salach lekcyjnych o następujących numerach: 108 (klasa IV – j. polski), 104 (klasa V – technika oraz klasa VI – matematyka), 107 (klasa V – zajęcia komputerowe), 207 i 208 (klasy II i III – edukacja wczesnoszkolna). W salach: 104, 107, 108, 207 i 208 uruchomiono komputer nauczycielski z dostępem do internetu, projektor, ekran projekcyjny, komputery uczniowskie z dostępem do internetu (przenośne), projektor oraz tablice interaktywne. Dodatkowo, w sali 104 uruchomiono wizualizer, a w sali 107 - stacjonarne komputery uczniowskie z dostępem do internetu. Sprzęt był sprawny technicznie i gotowy do bieżącego wykorzystania. Podczas badania sprawdzono także funkcjonowanie komputerowych programów edukacyjnych, które dostępne były na komputerach nauczycielskich (otrzymane od wydawców podręczników tradycyjnych bezpłatnie) w postaci e-booków. W klasie VI wykorzystywano program „Matematyka z kluczem” dostępny także na innych poziomach nauczania przedmiotu, na zajęciach z techniki wykorzystywano dostępność internetu w celu wyszukiwania informacji na określony temat oraz foliogramy, podczas zajęć komputerowych korzystano z e-podręcznika do nauki programu „MS Word”, a podczas zajęć z edukacji wczesnoszkolnej – z e-booków „Nasz elementarz”, „Moje ćwiczenia”, „Nasza Szkoła” oraz „Ćwiczenia z pomysłem”.

(dowód: akta kontroli str. 39-42, 70-73)

Wsparcie techniczne dla nauczycieli przedmiotów nieinformatycznych w rozwiązywaniu problemów związanych z obsługą komputerów i innych współpracujących z nimi urządzeń zorganizowane było w Szkole poprzez umowę z firmą zewnętrzną. Umowa dotyczyła sprawowania stałego dozoru, konserwacji i przeglądu sieci komputerowej wraz ze sprzętem niezbędnym do jej prawidłowego funkcjonowania. Szybkość reakcji zapisana w umowie, a dotycząca awarii uniemożliwiających pracę Szkoły, była określona jako natychmiastowa po otrzymaniu zgłoszenia, natomiast pozostałe usterki usuwane miały być w ciągu 72 godzin od otrzymania zgłoszenia. Powyższa umowa obejmowała również bezpośrednie (doraźne) wsparcie w posługiwaniu się urządzeniami i oprogramowaniem informatycznym. Doraźnym wsparciem dla nauczycieli przedmiotów nieinformatycznych służył również nauczyciel informatyki.

(dowód: akta kontroli str. 104-105, 238-241)

Ogólna liczba dostępnych w Szkole jednostek sprzętu informatycznego wynosiła 76 sztuk. Uczniowie mieli do dyspozycji ogółem:

- 41 komputerów, z czego:
  - 32 to komputery przenośne o okresie użytkowania nie dłuższym niż przez pięć lat szkolnych (78,1% jednostek sprzętu komputerowego),
  - 8 komputerów stacjonarnych zakupionych przed 2012 rokiem (odpowiednio 19,5%), jednakże nie były one później aktualizowane,
  - 1 komputer stacjonarny w bibliotece szkolnej (2,4%),
- tablice interaktywne w ilości 7 szt., z czego 6 szt. (tj. 86%) o okresie użytkowania nie dłuższym niż przez pięć lat szkolnych,
- projektory krótkoogniskowe w ilości 5 szt., wszystkie o okresie użytkowania jw.,
- projektory multimedialne w ilości 10 szt., w tym 3 szt. (30%) o okresie użytkowania jw.,
- wizualizer (1 szt.) o okresie użytkowania jw.,
- ekrany projekcyjne w ilości 3 szt., z czego 2 szt. (66,7%) o okresie użytkowania jw.

Ponadto na wyposażeniu Szkoły znajdowały się: komputery stacjonarne dla nauczycieli w ilości 2 szt. zakupione przed 2012 r., komputery przenośne dla nauczycieli w ilości 12 szt., z czego 10 szt. (83,3%) o okresie użytkowania nie dłuższym niż przez pięć lat oraz 2 szt. (16,7%) zakupione przed 2012 r., podlegające aktualizacji, a także jeden komputer znajdujący się w dyspozycji Dyrektora, który nie podlegał aktualizacji.

(dowód: akta kontroli str. 46-49)

1.1.5. Dostępność do internetu na terenie Szkoły.

Zastosowana w Szkole technologia pozwalała na zasięg internetu we wszystkich salach lekcyjnych oraz w pokoju nauczycielskim, a także na działanie mechanizmów chroniących uczniów przed dostępem do treści w internecie mogących szkodzić ich prawidłowemu rozwojowi.

Szkolny internet udostępniony był poprzez łącze telefoniczne Neostroda TP o gwarantowanej w umowie szybkości przy przekazywaniu danych (pobieraniu/wysyłaniu danych) na poziomie 40960/4096 kb/s. Rozsyłanie sygnału internetowego na terenie Szkoły odbywało się poprzez sieć lokalną WLAN⁶, w której połączenia między urządzeniami sieciowymi zrealizowano bez użycia przewodów - sieć bezprzewodowa (Wi-Fi). Umowa zawarta z operatorem nie przewidywała zapewnienia Szkole alternatywnej drogi dostępu do internetu na wypadek awarii podstawowego kanału dostępu.

(dowód: akta kontroli str. 41-44)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że dotychczas nie wystąpiła sytuacja awarii w dostawie internetu na łączu podstawowym. Nie występowały również sytuacje zawieszenia działania internetu w Szkole. Placówka planuje wystąpić o łącze zapasowe (modem LTE), jednakże uzależniła realizację zamierzeń od pozyskania środków finansowych z Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Łodzi.

(dowód: akta kontroli str.45)

Szkolna bezprzewodowa sieć internetowa zabezpieczona została przed publicznym dostępem (hasłem za pomocą protokołu WPA/WPA2⁷). Nauczyciele posiadali dostęp do internetu z prywatnych urządzeń końcowych (komputery przenośne, tablety, smartfony itp.). Zgodnie ze Statutem Szkoły, uczniowie na jej terenie posiadali bezwzględny zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. Ponadto nie posiadali hasła dostępowego do sieci. Jednocześnie sama sieć była zabezpieczona blokadą nazw DNS (poprzez ustawienia routera dostępowego do internetu). Uczniowie posiadali dostęp do internetu jedynie na zajęciach lekcyjnych oraz pozalekcyjnych pod stałym nadzorem nauczyciela.

(dowód: akta kontroli str. 41-44)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że szybkość przekazywania danych była adekwatna do potrzeb placówki. Łącze internetowe miało jeden dostęp i nie posiadało łącza zapasowego. Podsieci, do których mieli dostęp uczniowie na swoich komputerach były odizolowane od podsieci, z której korzystała administracja (inna pula adresów IP przyznawana przez osobny router).

(dowód: akta kontroli str.45)

⁶ ang. (Wireless Local Area Network) - sieć lokalna, w której połączenia między urządzeniami sieciowymi zrealizowano bez użycia przewodów (np. tzw. skrętek, czy światłowodów). W Polsce nazwa Wi-Fi.

⁷ WPA/WPA2 (ang. Wi-Fi Protected Access) - standard szyfrowania stosowany w sieciach bezprzewodowych. Jest sposobem szyfrowania pod kątem dostępu do bezprzewodowej sieci. Aby zapewnić dostęp do sieci i metody szyfrowania w celu zapewnienia bezpieczeństwa transmisji danych WPA/WPA2 zostało zaprojektowane do pracy z oddzielnymi kluczami dla każdego użytkownika. WPA-PSK/ WPA2-PSK i używają Pre-Shared Key (PSK) od 8 znaków do maksymalnie 63.

1.1.6. Przygotowanie nauczycieli do stosowania technologii cyfrowych w nauczaniu. W Szkole zatrudnionych było 33 nauczycieli na rok szkolny 2016/17. Liczba nauczycieli, w odniesieniu do których w podstawach programowych kształcenia zalecono wykorzystywanie TIK wynosiła 14, spośród nich 12 (86%) posiadało ukończone formy doskonalenia w tym zakresie. Zajęcia komputerowe prowadzone były przez jednego nauczyciela, który spełniał wymogi kwalifikacyjne (posiadał ukończone studia podyplomowe w zakresie „Zastosowań informatyki dla nauczycieli”).

W stosunku do ogółu zatrudnionych pedagogów w Szkole:

- liczba nauczycieli z innym kierunkowo wykształceniem i posiadających ukończone formy doskonalenia (studia podyplomowe w zakresie „Zastosowań informatyki dla nauczycieli”) wyniosła 2 (tj. 6,1%),
- liczba nauczycieli z innym kierunkowo wykształceniem i posiadających tylko ukończone formy doskonalenia w zakresie stosowania TIK wyniosła 23 (69,7%),
- liczba nauczycieli nieposiadających kierunkowego wykształcenia informatycznego oraz ukończonych żadnych form doskonalenia lub doskonalenia zawodowego w zakresie stosowania TIK wyniosła 8 (24,2%).

Liczba nauczycieli, którzy ukończyli formy doskonalenia w zakresie stosowania TIK w latach 2012 – 2016 wynosiła 25 osób (75,8%), natomiast przed rokiem 2012 – 3 osoby (9,1%).

(dowód: akta kontroli str. 46-58, 237-239)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Szkoła dysponowała odpowiednimi warunkami do stosowania TIK w nauczaniu. W pracowni komputerowej zagwarantowano wystarczającą liczbę stanowisk do samodzielnej pracy ucznia, a także – zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego - wyposażenie informatyczne do nauczania przedmiotów nieinformatycznych. Szkoła nie dysponowała komputerowymi programami edukacyjnymi przeznaczonymi do nauczania poszczególnych przedmiotów nieinformatycznych, jednakże nauczyciele stosowali w tym celu oprogramowanie w postaci e-booków (otrzymane bezpłatnie lub dostępne online) oraz inne pomoce multimedialne do kształcenia ogólnego.

1.2 Stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania.

1.2.1. Wykorzystywanie przez Szkołę podręczników i innych zasobów edukacyjnych wydanych w formie elektronicznej.

Zgodnie z przepisem art. 22 ab ust. 4 pkt 1 i 2 oraz ust. 6 ustawy o systemie oświaty, Dyrektor Szkoły ustalił i podał do publicznej wiadomości wykazy podręczników stosowanych w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017. Wykazy te nie obejmowały podręczników w wersji elektronicznej, bowiem nie były w placówce wykorzystywane.

(dowód: akta kontroli str. 59-73)

1.2.2 Zastosowanie TIK w nauczaniu przedmiotów nieinformatycznych.

W II półroczu roku szkolnego 2015/2016 nauczyciele wykorzystywali cyfrowe materiały edukacyjne (inne elektroniczne zasoby edukacyjne) na 7 przedmiotach nieinformatycznych. Zakres zajęć z zastosowaniem TIK realizowanych w tym okresie w Szkole przedstawiał się następująco:

- liczba lekcji z przedmiotu „Historia i społeczeństwo” w klasach IV-VI (1 nauczyciel) wyniosła 150, z czego 42 godziny lekcyjne to lekcje z pracą

uczniów w oparciu o cyfrowe zasoby edukacyjne (28% ogólnej liczby lekcji), a ze wsparciem nauczycieli cyfrowymi zasobami edukacyjnymi 90 lekcji (70%),

- liczba lekcji z przedmiotu „Przyroda” w klasach IV-VI (1 nauczyciel) wyniosła 288, z czego 48 godzin lekcyjnych (17%) to lekcje z pracą uczniów w oparciu o cyfrowe zasoby edukacyjne, a ze wsparciem nauczycieli cyfrowymi zasobami edukacyjnymi 90 lekcji (31%),
- liczba lekcji z przedmiotu „Język polski” w klasach IV-VI (2 nauczycieli) przeciętnie wyniosła 240, z czego 45 godzin lekcyjnych (19% to lekcje z pracą uczniów w oparciu o cyfrowe zasoby edukacyjne, a ze wsparciem nauczycieli cyfrowymi zasobami edukacyjnymi 105 lekcji (44%),
- liczba lekcji z przedmiotu „Język angielski” w klasach IV-VI (1 nauczyciel) wyniosła 45, z czego 20 godzin lekcyjnych (44% to lekcje z pracą uczniów w oparciu o cyfrowe zasoby edukacyjne, a ze wsparciem nauczycieli cyfrowymi zasobami edukacyjnymi 15 lekcji (33%),
- liczba lekcji z przedmiotu „Matematyka i technika” w klasach IV-VI (1 nauczyciel) wyniosła 480, z czego 132 godzin lekcyjnych (28% to lekcje z pracą uczniów w oparciu o cyfrowe zasoby edukacyjne, a ze wsparciem nauczycieli cyfrowymi zasobami edukacyjnymi 132 lekcji (28%),
- liczba lekcji z przedmiotu „Plastyka i muzyka” w klasach IV-VI (1 nauczyciel) wyniosła 96, z czego 48 godzin lekcyjnych (50% to lekcje z pracą uczniów w oparciu o cyfrowe zasoby edukacyjne, a ze wsparciem nauczycieli cyfrowymi zasobami edukacyjnymi 48 lekcji (50%).

Struktura rodzajowa źródeł pochodzenia wykorzystywanych cyfrowych materiałów edukacyjnych była następująca:

- platforma edukacyjna: www.e-podreczniki.pl – 229 godzin;
- portal wiedzy dla nauczycieli: www.Scholaris.pl – 103 godziny;
- cyfrowe zasoby edukacyjne dołączone do podręcznika (nieelektronicznego) – 102 godziny;
- inne zasoby edukacyjne dostępne w internecie – 328 godzin;
- cyfrowe materiały własne nauczyciela – 203 godziny,

a ich udział w ogólnej liczbie lekcji zrealizowanych w ciągu II półrocza roku szkolnego 2015/2016 z wykorzystaniem cyfrowych zasobów edukacyjnych (1539 godzin) wynosił odpowiednio: 14,9%, 6,7%, 6,6%, 21,3% i 13,2%.

Najwyższa Izba Kontroli przyjęła porównanie stopnia realizacji w Szkole zajęć edukacyjnych z zastosowaniem TIK w II semestrze roku szkolnego 2015/2016 do założeń przyjętych w programie „Cyfrowa szkoła”, realizowanym w roku szkolnym 2012/2013. W odniesieniu do założeń tego programu, w roku szkolnym 2015/2016 Szkoła kwalifikowała się do kategorii szkół dużych (411 uczniów), dla których zakładano realizację zajęć z użyciem TIK w klasach IV-VI szkoły podstawowej w średnim wymiarze 9 godzin tygodniowo. W II semestrze roku szkolnego 2015/2016 w klasach IV-VI w Szkole realizowano przeciętnie tygodniowo 24 godziny lekcyjne z zastosowaniem TIK w pracy indywidualnej lub zespołowej uczniów na przedmiotach innych niż „zajęcia komputerowe”. Wynika z tego, że poziom stosowania TIK w nauczaniu wymagany podczas udziału Szkoły w programie „Cyfrowa szkoła” i osiągany w trakcie jego realizacji (odpowiednio do kategorii wielkości szkoły w roku szkolnym 2012/2013 – wówczas jako szkoła średnia realizująca co najmniej 6 godzin tygodniowo zajęć z zastosowaniem TIK), został znacznie zwiększony w warunkach porównywalnych w roku szkolnym 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 35, 74-101, 176-194, 206-208, 240-245)

1.2.3. Zabezpieczenie uczniów przed dostępem w internecie do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

Przeprowadzone oględziny wykazały, że:

- na dostępnych dla uczniów komputerach z dostępem do internetu albo innych urządzeniach zabezpieczających całość lub poszczególne części szkolnej sieci internetowej zostało zainstalowane wymagane oprogramowanie zabezpieczające przed dostępem do treści mogących stanowić zagrożenie prawidłowego rozwoju uczniów;
- komputery uczniowskie podłączone do internetu nie miały możliwości dostępu do stron mogących zawierać treści szkodliwe dla ich rozwoju;
- komputery uczniowskie z dostępem do internetu posiadały aktualne bazy wirusów, a zastosowany program był wyposażony w funkcję automatycznej aktualizacji bazy wirusów.

Szkoła - zgodnie z art. 4a ustawy o systemie oświaty - podejmowała działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalowała i aktualizowała oprogramowanie zabezpieczające.

(dowód: akta kontroli str. 102-103, 209-210)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że działania takie realizowane są poprzez zastosowanie oprogramowania antywirusowego z blokadą rodzicielską w zakresie stron niedozwolonych. Ponadto zastosowano blokadę serwera nazw (DNS) na routerze dostępowym do internetu i na komputerach uczniów. Dodatkowo prowadzony był bieżący nadzór nauczycielski podczas przeprowadzanych zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 40)

Rozwiązania służące zabezpieczeniu przed dostępem uczniów do treści w internecie mogących stanowić zagrożenie prawidłowego ich rozwoju, Szkoła zawarła w statucie, Programie Profilaktyki i Programie Wychowawczym.

Obowiązujący Statut Szkoły obejmował bezwzględny zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. Program Profilaktyki opracowany na rok szkolny 2016/2017 zawierał także rozwiązania w zakresie kształtowania wiedzy nt. „zagrożeń płynących z nadmiernego korzystania z mediów, gier komputerowych oraz telefonu komputerowego”. Działania te realizowane były poprzez:

- podejmowanie podczas zajęć tematyki związanej z nadmiernym korzystaniem z mediów, gier komputerowych oraz telefonu komputerowego,
- rozmowy podczas „zajęć komputerowych” nt. bezpiecznego korzystania z internetu,
- zajęcia dotyczące atrakcyjnych sposobów spędzenia czasu i ich promowanie,
- angażowanie uczniów do udziału w różnych akcjach i konkursach.

Natomiast Program Wychowawczy na rok szkolny 2016/2017 w „Wymiarze Psychicznym” zawierał działania realizowane poprzez pogadanki nt. zagrożeń związanych z korzystaniem z telewizji i komputera.

(dowód: akta kontroli str. 106-171)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Szkoła poza nauczaniem zajęć komputerowych, stosowała technologie cyfrowe także w nauczaniu przedmiotów ogólnokształcących. W badanym okresie II półrocza roku szkolnego 2015/2016 przeciętnie w tygodniu realizowano 24 godziny zajęć lekcyjnych z zastosowaniem takich technologii, w pracy indywidualnej lub zespołowej uczniów. Szkolna sieć internetowa została właściwie zabezpieczona przed dostępem uczniów do treści mogących szkodliwie wpłynąć na ich prawidłowy rozwój.

1.3 Stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w kontaktach Szkoły z uczniami i rodzicami.

1.3.1. Funkcjonowanie dziennika elektronicznego.

Na podstawie §§ 10-11, 13-14 i 19 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁸, w Szkole prowadzony był dziennik lekcyjny w formie papierowej. Dodatkowo, w maju 2012 r. wprowadzono dziennik w formie elektronicznej. W e-dzienniku dokumentowane były wyłącznie zajęcia lekcyjne, nie dokumentowano zajęć pozalekcyjnych oraz zajęć prowadzonych przez pedagoga szkolnego. E-dziennik funkcjonował w Szkole, jako elektroniczny system monitorowania postępów uczniów. Do jego prowadzenia Szkoła używała systemu „Librus Synergia” w modelu SaaS (oprogramowanie, jako usługa)⁹, którego wytwórcą jest Librus Sp. z o.o. Koszt użytkowania oprogramowania określono w umowie na kwotę 1277 zł brutto (licencja w wariantcie Basis dla 411 uczniów na okres licencjonowania wynoszący 12 miesięcy). Data początku licencji ustalona została na dzień 1 lipca 2016 r. Ww. kwota była całkowitym kosztem wykonania umowy w okresie jej obowiązywania.

(dowód: akta kontroli str. 195,199-205)

Według wyjaśnień Dyrektora Szkoły, rodzice nie ponoszą żadnych kosztów finansowych z tytułu zakupu i użytkowania e-dziennika.

(dowód: akta kontroli str. 196-198)

Zgodnie z publiczną informacją na stronie [https:// www.librus.pl/artykuly/smsinfo/](https://www.librus.pl/artykuly/smsinfo/) (stan na dzień 18 października 2016 r.), dostawca usługi oferuje płatną informację dla rodziców „SMSinfo” w oparciu o e-dziennik.

Według opisu systemu Librus, wprowadzenie w Szkole e-dziennika pozwala rodzicom na sprawdzanie obecności dziecka, otrzymywanie wiadomości od nauczyciela oraz wysyłanie wiadomości do nauczyciela, sprawdzanie ocen i ogłoszeń. Powyższe funkcjonalności dostępne są także na urządzenia mobilne, poprzez właściwy login i hasło, co pozwala na dokonywanie analizy postępów w nauce na podstawie precyzyjnych danych uwzględniających datę wystawienia oceny, kategorię oceny, wagę oceny w liczeniu średniej oraz nauczyciela, który tę ocenę wystawił. Nauczyciele mają możliwość szybkiej wymiany informacji z rodzicami poprzez wysyłanie pojedynczych i grupowych wiadomości w systemie, możliwość dokumentowania przebiegu lekcji za pomocą bezpłatnych aplikacji mobilnych, przygotowywania materiałów na wywiadówki dzięki wypełnianym automatycznie drukom z informacjami dla rodziców o ocenach i frekwencji ucznia, wystawiania e-świadectw, prowadzenia kartoteki ucznia i kart ocen. E-dziennik umożliwia Dyrektorowi Szkoły zarządzanie frekwencją - natychmiastowe przesłanie informacji o nieobecności dziecka do rodzica, zarządzanie wystawianiem ocen, co przyczynia się do poprawy systematyczności pracy nauczycieli, oszczędność czasu Dyrektora i nauczycieli dzięki automatycznemu generowaniu zestawień oraz statystyk frekwencji i postępów w nauce, wymaganych w dokumentacji szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 225-232)

Dyrektor wyjaśnił, że podczas bezpośrednich rozmów z rodzicami otrzymywał informacje, że wprowadzenie e-dziennika wpływa pozytywnie na efekty działalności dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej Szkoły. Istotną korzyścią z wprowadzenia

⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1170 ze zm., zwanego dalej „rozporządzeniem MEN z dnia 29 sierpnia 2014 r.”.

⁹ Software as a Service (w skrócie SaaS, z ang. oprogramowanie, jako usługa) – jeden z modeli chmury obliczeniowej, którym aplikacja jest przechowywana i wykonywana na komputerach dostawcy usługi i jest udostępniana użytkownikom przez Internet. Eliminuje to potrzebę instalacji i uruchamiania programu na komputerze klienta. Model SaaS przerzuca obowiązki instalacji, zarządzania, aktualizacji, pomocy technicznej z klienta na dostawcę usługi. W efekcie użytkownik oddaje kontrolę nad oprogramowaniem dostawcy i obowiązek zapewnienia ciągłości jego działania.

dziennika elektronicznego jest natychmiastowa reakcja rodzica na wszelkie informacje dotyczące funkcjonowania dziecka w placówce. Rodzic ma możliwość kontaktu z nauczycielami i wspierania procesu kształcenia i wychowania swojego dziecka. E-dziennik pełni funkcję narzędzia ułatwiającego szybki przepływ informacji na linii nauczyciel-rodzic, a jest to podstawowy warunek jaki powinien być spełniony we współpracy z rodzicami, aby osiągnąć oczekiwane efekty działalności dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej Szkoły.

W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 w serwisie Librus Synergia zarejestrowani byli rodzice wszystkich uczniów¹⁰ Szkoły.

Administrator Szkoły nie posiadał informacji na temat tego, ilu rodziców skorzystało z dodatkowej płatnej usługi „SMS Info”.

(dowód: akta kontroli str. 225-232)

W Szkole nie występowały problemy dostępności dla nauczycieli komputerów lub innych urządzeń umożliwiających komunikację z e-dziennikiem w trakcie prowadzenia zajęć lekcyjnych. Nauczyciele dysponowali komputerami przenośnymi z dostępem do internetu, z których korzystają podczas zajęć. Zarówno w trakcie zajęć, jak i po zajęciach (w czasie przerw lub podczas godzin wolnych od zajęć lekcyjnych), nauczyciele mogli wprowadzać zapisy do e-dziennika o odbytych zajęciach, ocenach i frekwencji.

W wyniku oględzin funkcjonowania e-dziennika w Szkole ustalono, że po zalogowaniu do systemu nauczyciel ma możliwość sprawdzenia dat ostatnich 10 logowań. Natomiast system ma możliwość sygnalizacji blokady konta po trzykrotnym błędnym zalogowaniu.

(dowód: akta kontroli str. 240-245)

Umowa na prowadzenie e-dziennika została zawarta na czas określony liczony od dnia podpisania umowy, tj. 23 czerwca 2016 r. do dnia kończącego okres licencjonowania (12 miesięcy – od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r.).

(dowód: akta kontroli str.195,199-205)

1.3.2. Obecność Szkoły w internecie.

Od 12 lat Szkoła posiadała własną stronę internetową, na której udostępniano bieżące i zgodne ze stanem faktycznym informacje nt.: tygodniowego planu lekcji (bieżącego), danych kontaktowych do Szkoły (e-mail, telefon, adres), imienia i nazwiska dyrektora Szkoły, statutu, kalendarza roku szkolnego, zestawu podręczników lub materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych obowiązujących w poszczególnych oddziałach szkolnych. Na szkolnej stronie internetowej udostępniono również dane dotyczące kierunków realizacji polityki oświatowej na rok szkolny 2015/2016 - Rok Otwartej Szkoły, harmonogram zebrań i konsultacji z rodzicami oraz terminy spotkań z Radą Rodziców. Ponadto strona zawierała informacje dotyczące: oferty zajęć dodatkowych, zasad naboru do klasy I w roku szkolnym 2016/2017 oraz wzory dokumentów, Akademii Czasu Wolnego. Dodatkowo można tam znaleźć dane o funkcjonowaniu świetlicy, Samorządu Uczniowskiego, Rady Rodziców, szkolnej biblioteki, lekturach szkolnych, osiągnięciach Szkoły, czy też plan pracy placówki. Ponadto na stronie umożliwiono uczniom i nauczycielom dostęp do e-podręczników WSiP dla klas 4-6 szkół podstawowych i klas 1-3 gimnazjum oraz interaktywnych ćwiczeń – uniwersalnych na portalu WSiPnet.pl, a także do gier i zabaw odpowiednich dla dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej.

Szkolna strona internetowa stanowiła dla nauczycieli i uczniów narzędzie wsparcia procesu edukacyjnego, np. poprzez zamieszczenie linków platform i portali edukacyjnych, powiązanie z własnymi szkolnymi zasobami edukacyjnymi, zawierała także inne niż plan lekcji rozkłady zajęć i uroczystości szkolnych. Można na niej

¹⁰ Na koniec roku szkolnego 2015/2016 liczba uczniów wyniosła 408, zaś na dzień 30 września 2016 r. – 380.

zasięgnąć informacji archiwalnych. Szkoła zapewniała inne możliwości elektronicznej komunikacji z uczniami i rodzicami, np. poprzez portale społecznościowe (Nasza Klasa), sieci współpracy szkół i nauczycieli (Interklasa - Polski Portal Edukacyjny), programy i projekty szkolne (Erasmus+, eTwinning). Na stronie umieszczono informacje na temat e-dziennika.

(dowód: akta kontroli str. 235-236)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że uczniowie mogli tworzyć materiały na stronę internetową i prezentować na niej swoją działalność, jednak ze względu na konieczność nadzorowania treści, odbywa się to za pośrednictwem koordynatora szkolnej strony internetowej.

(dowód: akta kontroli str. 240-243)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Umowa zawarta przez Szkołę w 2016 r. w zakresie prowadzenia e-dziennika zawierała zapisy, które w niedostateczny sposób zabezpieczały interesy zarówno placówki, jak i rodziców uczęszczających do niej uczniów, tj.:

- w § 5 umowy użytkownik zobowiązany był do akceptacji regulaminu użytkownika systemu dostępnego na stronie www.synergia.librus.pl/regulamin, jako warunek rejestracji w systemie dziennika elektronicznego i korzystania z niego; brak akceptacji tego regulaminu uniemożliwiał rodzicom dostęp do dziennika, co było niezgodne z postanowieniami § 22 ust. 3 pkt 5 rozporządzenia MEN z dnia 29 sierpnia 2014 r.;
- zaakceptowany przez użytkownika regulamin przewidywał także dostęp do usług dodatkowych, w tym m.in. do usługi odpłatnego przesyłania przez Librus Sp. z o.o. do rodziców ucznia wiadomości tekstowej (powiadomienia) o ocenach i nieobecnościach (tzw. „SMS Info”); stanowiło to naruszenie zasady bezpłatności udostępniania rodzicom informacji gromadzonych przez szkołę, określonej w art. 5g ustawy o systemie oświaty;
- w regulaminie serwisu zastrzeżono prawo Librus Sp. z o.o. do oferowania użytkownikom serwisu usług dodatkowych niezwiązanych z systemem dziennika elektronicznego, w szczególności: sprzedaży e-booków, materiałów edukacyjnych, audiobooków i poradników metodycznych, dostępu do serwisów prowadzonych przez Spółkę lub podmioty trzecie, a także zamieszczanie banerów informacyjnych i reklamowych oraz możliwość ankietowania użytkowników serwisu i wykorzystywania zanonimizowanych danych z elektronicznego dziennika do badań naukowych.

Poprzez akceptację regulaminu przez użytkownika, Librus Sp. z o.o. uzyskiwał możliwość przetwarzania danych osobowych pozyskiwanych w celu prowadzenia dziennika elektronicznego do celów wykraczających poza prowadzenie tego rodzaju dokumentacji przebiegu nauczania, co stoi w sprzeczności z zasadą nieprzetwarzania danych osobowych niezgodnie z oznaczonymi i zgodnymi z prawem celami ich pozyskiwania, wynikającą z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Pozwalało to Spółce na kierowanie do użytkowników serwisu Librus Synergia, wbrew ich woli, wiadomości o charakterze handlowym i reklamowym i było sprzeczne z zakazem przesyłania niezamówionej informacji handlowej do oznaczonego odbiorcy będącego osobą fizyczną za pomocą środków komunikacji elektronicznej, wynikającym z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną¹¹;

¹¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1030

- umowę wdrożenia i użytkowania rozwiązania Librus Synergia zawarto na czas do 30 czerwca 2017 r.¹², przy ujętym w niej zobowiązaniu Sprzedawcy do trwałego usunięcia lub zanonimizowania powierzonych mu przez Kupującego danych osobowych bezpośrednio po zakończeniu okresu obowiązywania Umowy lub ustaniu celu przetwarzania tych danych, a ponadto z postanowieniem o możliwości jej rozwiązania przez Sprzedawcę ze skutkiem natychmiastowym (w określonych warunkach).

W następstwie powyższego dopuszczono potencjalnie możliwość niewywiązania się Szkoły z obowiązku określonego w § 23 pkt 3 rozporządzenia MEN z dnia 29 sierpnia 2014 r., tj. zapisania danych stanowiących dziennik elektroniczny na informatycznym nośniku danych, według stanu na dzień zakończenia roku szkolnego, w sposób zapewniający możliwość ich odczytania w okresie przewidzianym dla przechowywania dzienników.

- w § 7 ust. 1 znalazł się zapis o ograniczonej odpowiedzialności do 50% kwoty wynagrodzenia brutto zapłaconej Sprzedawcy za roszczenia wynikające z przedmiotowej umowy;
- w § 8 ust. 2 umowy postanowiono, że zapłacone wynagrodzenie Sprzedawcy z tytułu opłat licencyjnych nie podlega zwrotowi niezależnie od terminu rozwiązania umowy.

Przedmiotowe zapisy umowy wskazywały na nierównomierne ukształtowanie wzajemnych praw i obowiązków stron. W ocenie NIK, postanowienia tej umowy doskonale chronią firmę Librus Sp. z o.o., podczas gdy Szkoła w wyniku przyjęcia przywołanych zapisów bierze na siebie ryzyko i koszty wynikające z przedmiotowej umowy. Szkoła, zatem, jako strona umowy na wdrożenie Librus Synergia, nie posiada tożsamyh uprawnień, jakie postanowienia przedmiotowej umowy gwarantują Librus Sp. z o. o. Przytoczone zapisy umowy w niedostatecznym stopniu zabezpieczają interesy Szkoły, jako jednostki sektora finansów publicznych. Zgodnie z § 27 rozporządzenia MEN z dnia 29 sierpnia 2014 r., odpowiedzialność za właściwe prowadzenie i przechowywanie dokumentacji przebiegu nauczania ponosi dyrektor szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 199-205, 228-234)

Dyrektor wyjaśnił, że e-dziennik jest dodatkowym narzędziem bieżącego monitorowania postępów uczniów obok dziennika tradycyjnego. Rodzice nie ponoszą żadnych kosztów, mogą zatem, ale nie muszą korzystać z tej formy przekazywania informacji. Ponadto wybór dodatkowych nieobowiązkowych usług i ofert zależy od rodziców. Wszystkie dane do odczytywania w okresie przewidywanym dla przechowywania dzienników dostępne były w dzienniku tradycyjnym. Rodzice zapisujący dziecko do szkoły wyrażali zgodę na przetwarzanie danych osobowych w zakresie działalności dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej. W trakcie bezpośrednich rozmów z rodzicami Szkoła otrzymywała informacje potwierdzające, że wdrożenie elektronicznego dziennika oddziałuje pozytywnie na efekty działalności dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej.

Ponadto Dyrektor zapowiedział, iż podejmie negocjacje z firmą Librus Sp. z o.o. w sprawie zapisów umowy, celem dostatecznego zabezpieczenia interesów Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 228-234)

W Szkole wprowadzono dziennik elektroniczny, zapewniając nauczycielom odpowiednie urządzenia dostępowe (komputery z dostępem do internetu) do jego prowadzenia, a rodzicom do podstawowych informacji w zakresie dotyczącym ich dzieci. Wdrożony system elektronicznego dziennika zawierał jednakże odpłatną usługę dodatkową dla rodziców (tzw. „SMS Info” w zakresie powiadomień o ocenach

Ocena cząstkowa

¹² W przypadku zawarcia umowy wdrożenia i użytkowania rozwiązania Librus Synergia na czas oznaczony, upływający przed dniem 10 września następnego roku szkolnego.

i nieobecnościach), co stanowiło naruszenie art. 5g ustawy o systemie oświaty. Ponadto umowa dotycząca prowadzenia e-dziennika w niedostateczny sposób zabezpieczała interesy Szkoły. Strona internetowa placówki zawierała podstawowe informacje dla rodziców o organizacji nauczania i bieżącej działalności placówki. Szkoła umożliwiła również rodzicom/uczniom kontakt z nauczycielami drogą elektroniczną poprzez portal społecznościowy i sieci współpracy szkół nauczycieli i uczniów.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o zapewnienie funkcjonowania elektronicznego dziennika szkolnego z wykluczeniem możliwości przetwarzania zawartych w nim danych osobowych w innych celach niż prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania oraz możliwości odpłatnego udzielania rodzicom informacji w zakresie dotyczącym ich dzieci.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 7 listopada 2016 r.

Kontroler
Krzysztof Serwa
specjalista k.p.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

podpis

¹³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.

